

COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Adresa: str. Vasile Alecsandri, nr.119, Chișinău, Republica Moldova, MD2012
Telefon: +373 22 251-451, fax: +373 22 234-047
Website: www.cec.md, e-mail: info@cec.md

Nr. CEC-8/6925 din 31 decembrie 2024

VR nr. 381 din 17 decembrie
și nr. 25-158-13952 din 18 decembrie 2024

Domnului Igor GROSU,
Președintele Parlamentului

Doamnei Ana CALINICI,
Secretar de stat al Guvernului

Prin prezenta, conform solicitărilor Parlamentului și Cancelariei de Stat, înregistrate la Comisie sub nr. CEC-7/18523 și CEC-7/18528 din 18 decembrie 2024, vă transmitem atașat avizul asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (combaterea eficiență a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia), inițiativa legislativă nr. 381 din 17 decembrie 2024, aprobat prin Hotărârea Comisei Electorale Centrale nr. 3291 din 30 decembrie 2024.

Anexă: conform textului (11 f.).

Cu respect,

Președinta
Comisiei Electorale Centrale

 Angelica CARAMAN

Ex.: Diana Hamac
Tel.: 022 784-647

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	4
"02"	01 2025
Ora	

COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Adresa: str. Vasile Alecsandri, nr.119, Chișinău, Republica Moldova, MD 2012

Telefon: +373 22 251-451, fax: +373 22 234-047

Website: www.cec.md, e-mail: info@cec.md

HOTĂRÂRE

pentru aprobarea avizului asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (combaterea eficiență a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia), inițiativa legislativă nr. 381 din 17 decembrie 2024

Prin adresele VR nr. 381 din 17 decembrie și nr. 25-158-13952 din 18 decembrie 2024 înregistrate la Comisia Electorală Centrală sub nr. CEC-7/18523 și CEC-7/18528 din 18 decembrie 2024, Parlamentul Republicii Moldova și Cancelaria de Stat au solicitat avizarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (combaterea eficiență a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia), inițiativa legislativă nr. 381 din 17 decembrie 2024.

În temeiul art. 25 lit. d) și 32 din Codul electoral nr. 325/2022, art. 2 alin. (3) lit. d) din Codul administrativ nr. 116/2018 și art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Comisia Electorală Centrală h o t ă r ă ș t e:

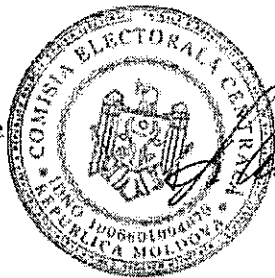
1. Se aprobă avizul asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (combaterea eficiență a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia), inițiativa legislativă nr. 381 din 17 decembrie 2024, conform anexei.

2. Hotărârea Comisiei Electorale Centrale se transmite Parlamentului Republicii Moldova și Cancelariei de Stat. conform solicitării.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale.

Președinta

Comisiei Electorale Centrale

Angelica CARAMAN

Chișinău, 30 decembrie 2024

Nr. 3291

La art. 6 alin. (2) și (3) Comisia Electorală Centrală atrage atenția asupra necesității aplicării principiului de proporționalitate și individualizare a răspunderii pentru faptele comise, întru evitarea răspunderii colective.

Conținutul art. 10 alin. (6) din proiectul de lege este de natură declarativă și nu adaugă valoare normativă, întrucât reglementarea răspunderii penale este deja stabilită detaliat în legislația penală generală. Includerea unei astfel de prevederi într-o lege specială este excesivă și poate genera confuzie juridică, creând impresia existenței unui regim distinct de răspundere penală pentru faptele reglementate prin acest act normativ.

Pentru a menține claritatea și coerența cadrului legislativ, este necesar ca răspunderea penală să fie abordată exclusiv în contextul Codului penal și al normelor de aplicare aferente. Aceasta asigură uniformitatea aplicării legii și previne suprapunerea sau interpretările contradictorii.

În acest sens, recomandăm excluderea textului de la art. 10 alin. (6), menținându-se trimiterea implicită la legislația penală generală, care oferă cadrul adecvat pentru stabilirea și aplicarea sancțiunilor în cazul încălcării normelor juridice relevante. Această modificare va contribui la consolidarea logicii legislative și la evitarea repetării inutile a reglementărilor existente.

III. Art. IV - Codul de procedură penală nr. 122/2003

În contextul termenelor prevăzute la art. 20 alin. (5) din proiectul de lege, acestea necesită o revizuire atentă. Este important ca termenul stabilit în acest articol să fie clar definit și să nu creeze confuzii juridice, în special în ceea ce privește posibilitatea intervenirii termenului de decădere după expirarea acestuia.

Astfel, este esențial ca proiectul de lege să asigure o corelare între termenele prevăzute și reglementările din Codul de procedură penală, pentru a preveni situațiile în care, din cauza expirării unui termen, să nu mai poată fi realizate anumite acte procesuale sau să se instaleze un termen de decădere care ar împiedica soluționarea cauzei. În practică, acest lucru ar putea duce la invalidarea unor acțiuni procedurale importante, afectând drepturile părților implicate și creând riscuri pentru respectarea principiilor fundamentale ale procesului penal, precum dreptul la apărare și la un proces echitabil.

Revizuirea termenelor din proiectul de lege trebuie să asigure un echilibru între eficiența procedurilor și protejarea drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate, prevenind astfel apariția unor lacune legale sau a unor conflicte între termenele stabilite. De asemenea, ar trebui clarificată interdependența dintre aceste termene și termenul de decădere, pentru a evita orice ambiguitate care ar putea compromite aplicarea corectă a legii. Odată cu stabilirea unor termene precise în cadrul legislației, se impune și o responsabilitate clară din partea statului pentru respectarea acestora. Totuși, trebuie luat în considerare că, în anumite circumstanțe, statul ar putea fi în imposibilitate de a realiza acțiunile prevăzute în termenele stabilite din diverse motive, cum ar fi lipsa resurselor adecvate, incapacitatea instituțiilor sau impedimentele legale și administrative.

În astfel de cazuri, este important ca legislația să prevadă mecanisme corecte și echilibrate pentru a preveni abuzurile și a asigura protecția drepturilor persoanelor implicate. De exemplu, în cazul în care statul nu poate îndeplini o acțiune în termenul stabilit, trebuie să existe o procedură de prelungire a termenului, cu justificarea adecvată a întârzierii și cu informarea corespunzătoare a părților implicate.

moldovenești”. Acest enunț conține elemente inadmisibile, contrare formei de guvernare a Republicii Moldova și principiilor integrității teritoriale a statului, ceea ce contravine fundamental ordinii constituționale și suveranității Republicii Moldova.

Este esențial ca astfel de prevederi, care subminează coeziunea națională și amenință integritatea statală, să fie verificate cu atenție și să conducă la măsuri corespunzătoare pentru a preveni răspândirea unor idei care ar putea afecta ordinea constituțională.

La art. 10, textul „operăte în statutul și în programul partidului politic” urmează a fi exclus. pentru a uniformiza conținutul articolului propus spre modificare, iar alin. (1) și (2) să aibă următorul cuprins:

„(1) Statutul, programul partidului politic, lista nominală și numerică a persoanelor care cad sub incidența art. 3 alin. (1) lit. e⁵) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale pot fi modificate conform procedurii prevăzute în statutul partidului.

(2) Orice modificare a statutului, programului partidului politic, listei nominale și numerice a persoanelor care cad sub incidența art. 3 alin. (1) lit. e⁵) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale se comunică Agenției Servicii Publice în termen de cel mult 15 de zile de la data adoptării hotărârii respective.”

Scopul modificării este de a îmbunătăți transparența și eficiența în procesul de modificare a statutului și programului partidului politic, precum și a listei persoanelor vizate de Legea nr. 133/2016. Reducerea termenului de notificare de la 30 la 15 zile va accelera procesul de actualizare a registrelor oficiale și va facilita monitorizarea promptă a modificărilor, asigurând un control mai eficient și o mai mare responsabilitate în viața politică.

La art.11 alin. (5), propunem ca lit. b) și d) să aibă următorul cuprins:

„b) lista nominală a persoanelor care cad sub incidența art. 3 alin. (1) lit. e⁵) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale;

d) modificările operate în conformitate cu prevederile art.10. ”

La același art.11, propunem completarea:

alin. (6) cu textul „,iar cea prevăzută la alin. (5) lit. b) Autorității Naționale de Integritate.” și a alin. (7) cu textul „Partidele politice care la începerea perioadei electorale nu au prezentat Agenției Servicii Publice toată informația prevăzută la alin. (5) lit. b) nu au dreptul de a participa la alegeri.”

Modificările propuse la articolul 11 au drept scop creșterea transparenței și responsabilității în gestionarea informațiilor despre partidele politice. Includerea datelor despre persoanele care cad sub incidența Legii nr. 133/2016 privind declararea averii asigură o mai bună monitorizare a integrității acestora. În plus, transmiterea rapidă a informațiilor către Comisia Electorală Centrală și Autoritatea Națională de Integritate garantează supravegherea eficientă a activității partidelor. De asemenea, obligarea partidelor politice să prezinte integral informațiile necesare participării la alegeri le va responsabiliza să respecte legea.

La art. 21 alin. (2), propunem atribuirea competenței de examinare a cauzelor Curții de Apel Centru, dar nu Judecătorei Chișinău, după cum este propus de autorul proiectului. Această modificare pe care o propunem se explică prin faptul că ultima (Curtea de Apel Centru) are competența de a examina cauzele într-un termen mai restrâns și mai eficient, ceea ce ar asigura o soluționare mai rapidă și mai concretă a litigiilor referitoare la activitatea partidelor politice.

În plus, considerăm că limitarea activității partidelor politice ar trebui să urmeze o procedură mai rapidă, evitând astfel procesul îndelungat de trecere prin instanțele de fond și apel, până la nivelul Curții Supreme de Justiție. Prin atribuirea competenței Curții de Apel Centru, se va accelera întregul proces, permițând ca eventualele măsuri de restricționare a

decurs de 30 de zile din data identificării acțiunilor/inacțiunilor și documentării acestora, dar nu mai târziu de 12 luni, se adresează Curții de Apel Centru în vederea dizolvării acestuia, acțiunea fiind examinată în modul corespunzător aferent limitării activității”.

La art. 22 alin. (1) lit. c), textul „prin hotărâre definitivă a judecătorecii” propunem să fie înlocuit cu textul „prin hotărâre judecătorească definitivă”.

Atragem atenția asupra unei contradicții între dispozițiile propuse pentru art. 23 alin. (6) lit. e) al Legii nr. 294/2007 și propunerea de modificare de la pct. 3 al Art. VII din proiectul de lege, care vizează modificarea art. 54 alin. (5) lit. d) din Codul electoral nr. 325/2022. Astfel, în timp ce art. 54 alin. (5) lit. d) prevede expres utilizarea salariului mediu lunar pe economie, art. 23 alin. (6) lit. e) nu face referire la acest indicator, ceea ce generează o discrepanță între cele două reglementări. Această inconsistență trebuie corectată pentru a asigura armonizarea și aplicarea unitară a normelor legale.

V. Art. VI - Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008

Propunem ca art. 49 alin. (1) să aibă următorul cuprins:

„(1) Neprezentarea, prezentarea tardivă a datelor, a informațiilor, a înscrisurilor, a documentelor solicitate de organul electoral în condițiile Codului electoral nr. 325/2022 sau neexecutarea hotărârii acestuia se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice și/sau persoanei cu funcție de răspundere.”

Expunerea într-o nouă redacție a art. 49 alin. (1) este necesară pentru a clarifica și întări cadrul de sancționare a comportamentelor care împiedică funcționarea eficientă a organelor electorale. În forma actuală, lipsa unor reglementări precise privind sancționarea neprezentării sau întârzierii în furnizarea datelor poate genera întârzieri semnificative și riscuri pentru integritatea procesului electoral. Introducerea unor sancțiuni proporționale și diferențiate pentru persoane fizice, juridice și funcționari cu funcție de răspundere creează un instrument mai eficient de garantare a respectării legii.

De asemenea, considerăm oportună completarea art. 49 cu alin. (1¹), cu următorul conținut:

„(1¹) Neexecutarea repetată a hotărârii Comisiei Electorale Centrale se sancționează cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 600 de unități convenționale aplicată persoanei juridice și/sau persoanei cu funcție de răspundere și/sau cu privarea de dreptul de a desfășura anumite activități pe un termen de la 3 luni la un an.”

Completarea cu un nou alineat este justificată de necesitatea consolidării instrumentelor legale pentru a asigura respectarea hotărârilor Comisiei Electorale Centrale și pentru a descuraja comportamentele repetitive de nerespectare. Sancțiunile propuse, inclusiv amenzile sporite și privarea temporară de dreptul de a desfășura anumite activități, sunt măsuri menite să protejeze integritatea procesului electoral și să prevină blocajele cauzate de lipsa de cooperare din partea persoanelor fizice, juridice sau persoanelor cu funcție de răspundere.

Propunem ca o copie a actelor de notificare a întrunirii să fie transmisă Comisiei Electorale Centrale, cu scopul de a facilita verificarea conformității raportărilor financiare ale partidelor politice și concurenților electorali. Aceasta va permite o monitorizare mai riguroasă a cheltuielilor pentru transport, asigurând că aceste cheltuieli sunt incluse în mod corespunzător în rapoartele financiare depuse, conform reglementărilor. Astfel, se garantează transparența și

VI. Art. VII - Codul electoral nr. 325/2023

Propunem excluderea sintagmei „mai mari de un salariu mediu pe economie” din *art. 54 alin. (5) lit. d)*, pentru a armoniza prevederile legale cu dispozițiile art. 26 alin. (6) lit. e), care face referire exclusiv la noțiunea de datorie, fără a stabili un plafon valoric. Este relevant de subliniat că noțiunea de datorie/restanță este definită în Codul fiscal nr. 1163/1997, fiind în prezent fixată la suma de 500 de lei. Această modificare contribuie la eliminarea ambiguităților și la asigurarea coerenței în aplicarea normelor legale.

Propunem excluderea modificării a *art. 54 alin. (6) lit. f)*, întrucât extinderea termenului de colectare a donațiilor ar putea afecta coerența cadrului normativ și ar avea un impact negativ asupra celorlalte propuneri legislative care vizează acest aspect. Menținerea unui cadru clar și armonizat este esențială pentru asigurarea aplicării uniforme și eficiente a reglementărilor.

Comisia consideră oportună completarea *art. 56* cu un nou alineat, (3¹), cu următorul cuprins:

„(3¹) Cheltuielile aferente punerii în aplicare a actelor judecătorești și/sau a altor acte ale instituțiilor statului ce urmează a fi executate de către grupurile de inițiativă sau concurenții electorali după închiderea contului cu mențiunea „Fond electoral”/„Destinat grupului de inițiativă” se suportă după cum urmează:

- a) în cazul grupurilor de inițiativă, de către conducătorul grupului de inițiativă;
- b) în cazul candidaților/listelor de candidați desemnați de partide politice, de către acestea;
- c) în cazul candidaților/listelor de candidați desemnați de blocuri electorale, de către partidele politice constituente ale blocului electoral în baza procedurii asumate conform art. 64 alin. (5) lit. f);
- d) în cazul candidaților independenți, de către persoana fizică.”

Completarea *art. 56* este esențială pentru a clarifica responsabilitatea cheltuielilor post-electorale generate de executarea actelor judecătorești sau ale altor instituții ale statului. Această măsură elimină orice incertitudine juridică privind obligațiile financiare, stabilind un cadru legal care asigură echitatea și aplicabilitatea efectivă a normelor. În absența acestei reglementări, ar putea apărea blocaje în executarea obligațiilor legale, afectând integritatea procesului electoral și drepturile părților implicate.

Comisia consideră necesar de a exclude propunerea de abrogare a art. 56 alin. (9) și propunerile de modificare alin. (13)- (15), din motivul includerii alin. (3¹).

La *art. 57 alin. (4) subpct. 1) lit. c)*, propunem a introduce textul: „dar nu mai mult de 30% din cuantumul anual al acestora înregistrat pentru anul calendaristic precedent”, pentru a ajusta plafonul donațiilor în funcție de veniturile anuale reale ale donatorilor. Această completare asigură o corelare echilibrată între donațiile efectuate și capacitatea financiară a beneficiarilor de burse sau prestații sociale, prevenind riscul unor donații disproporționate sau nerealiste în raport cu veniturile acestora.

La *art. 57 alin. 4 subpct. 2) lit. a)*, propunem a introduce textul: „dar nu mai mult de 30% din venitul anual al acestora înregistrat pentru anul calendaristic precedent”. Completarea propusă este necesară pentru a corela donațiile persoanelor juridice cu veniturile lor reale, stabilind o limită rezonabilă. Aceasta previne riscul unor donații excesive care ar putea crea dezechilibre financiare și asigură transparență și responsabilitate în procesul de donare.

De asemenea, propunem completarea *art. 102 alin. 2 cu lit. c¹)* cu următorul cuprins:

13¹. Membrii consiliului electoral de circumscripție pentru secțiile de votare pentru localitățile din stânga Nistrului sunt desemnați cu cel puțin 55 de zile înainte de ziua alegerilor, după cum urmează:

- a) doi membri sunt desemnați de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află consiliul electoral de circumscripție respectiv;
- b) doi membri sunt desemnați de către Biroul politicii de reintegrare;
- c) câte un membru este desemnat de fiecare partid politic reprezentat în Parlament.”.

În contextul acceptării modificărilor propuse, urmează a fi modificat și art. 35 *alin. (8)* după cum urmează:

„(8) În cazul în care partidele politice nu prezintă candidaturile lor în componența consiliului electoral de circumscripție cel târziu cu 5 zile înainte de expirarea termenului de constituire a acestuia, numărul necesar de candidaturi se completează de către consiliile locale. Dacă acestea nu prezintă candidaturi, precum și în cazul în care, după prezentarea candidaturilor de către toți subiecții cu acest drept, numărul acestora nu este suficient sau componența consiliului electoral de circumscripție constituie un număr par, locurile rămase sunt completate de Comisia Electorală Centrală din numărul persoanelor incluse în Registrul funcționarilor electorali.

În cazul în care entitățile specificate la alin. 12¹ și 13¹ nu prezintă candidaturile lor în componența consiliilor electorale respective sau dacă, după prezentarea candidaturilor de către toți subiecții cu acest drept, numărul acestora nu este suficient sau componența consiliului electoral de circumscripție constituie un număr par, locurile rămase sunt completate de Comisia Electorală Centrală din numărul persoanelor incluse în Registrul funcționarilor electorali.”.